

PĂCATUL – OFENSĂ LA ADRESA LIBERTĂȚII ȘI DEMNITĂȚII CREȘTINE

Prof. Andreea PUIESCU

*Liceul „Ion Heliade Rădulescu”, Târgoviște
andreeapuiescu@gmail.com*

Abstract: Sin – An Offence to Christian Freedom and Dignity

If the universality of salvation and righteousness is at the core of the Pauline apostolic sermon, sin represents the negative side of the Pauline discourse. In ancient times, the notion of sin referred to transgressing a social norm of coexistence that is a violation of social conventions (with an external meaning). On the other hand, the Old Testament defines sin as a religious or moral transgression. Thus, it either indicates a rebellion against God, against the order he has established, against his Law, either refers to intentional evil deeds, understood as transgressions or errors from ignorance.

Keywords: dignity, freedom, sin, Paul, justice

Dacă esența predicii apostolice pauline o constituie universalitatea mântuirii, a desăvârșirii, păcatul reprezintă latura negativă a discursului paulin. În lumea antică noțiunea de păcat se referă la încălcarea unei norme de conviețuire socială, adică o abatere de la convențiile sociale (un sens exterior). Iar, în Primul Testament, păcatul se referă la o abatere religioasă sau morală¹. Astfel, fie indică răzvrătirea împotriva lui Dumnezeu, a ordinii stabilite de el, a Legii Lui², fie se referă la realizarea cu intenție a răului³, cu sens de nelegiuire (cf. Dan. 9:5) sau eroare din ignoranță.⁴

1 J. D. Douglas, *Dicționar Biblic* (trad.rom.), Cartea Creștină Oradea, 1995, 988

2 Cf. I Rg. 12:19; Is. 1:28. Vezi și Ioan-Gheorghe Rotaru, „Natura și scopul Legii Morale a celor sfinte Zece Porunci”, *Păstorul ortodox*, Editura Arhiepiscopiei Argeșului și Muscelului, Curtea de Argeș, 2015, pp. 318-322.

3 Cf. Is. 24:1; I Rg. 8:50

4 Cf. Lev. 4:2; I Sam. 26:21

La originea păcatului se află neascultarea lui Adam și a Evei, dar unii teologi consideră că primul păcat din univers a fost cel al mândriei lui Lucifer. Această realitate îngrozitoare care este păcatul înrobește puternic pe cei care nu i se opun și le provoacă suferință și chin, durere și groază. În gândirea paulină, păcatul se reduce în esență la neascultarea (cf. Rom. 5:19) de voința Creatorului și are ca urmări imediate: egoismul și mândria adevărate obstacole în calea comuniunii cu Dumnezeu. Astfel se produce intrarea haosului și a morții în lume, în spațiu vieții, pentru că ruperea legăturii cu Dumnezeu creează iluzia unei false eliberări, a unei pseudo-libertăți și duce la intrarea în sclavia păcatului. În cadrul acestei realități create de păcat din care Dumnezeu este exclus, moartea și diavolul sunt puterile care guvernează viața omenească ținând-o într-o teribilă sclavie.⁵

Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat, și-a asumat o viață omenească fără păcat, a murit pentru păcatele tuturor oamenilor pe Cruce, a înviat și s-a înălțat de-a dreapta Tatălui pentru a elibera din sclavia păcatului pe toți cei care cred în el și colaborează cu harul său, de aceea el „predică convertirea, o schimbare radicală a spiritului care îi dă omului dispoziția de a primi favoarea divină, de a se lăsa condus de Dumnezeu.”⁶ Eliberarea de păcat presupune transformarea spiritului și convertirea inimii, căci el se află în interiorul omului, de unde vin toate gândurile rele (cf. Mc. 7:21). Pentru sfântul Pavel, păcatul este: „neascultarea voii lui Dumnezeu, încălcarea voită a Legii lui și căderea omului din comuniunea harică cu Dumnezeu.”⁷ Importanța combaterii păcatului și a practicării virtuții este foarte mare în etica paulină și o dovedesc numeroasele liste cu păcate⁸ pe care apostolul le înșiră în scrisorile sale. Acesta arată că păcatul este o piedică majoră în drumul omului spre desăvârșire, este incompatibil cu Împărăția lui Dumnezeu, căci se opune mântuirii.⁹

Păcatul este expresia și exteriorizarea unei puteri ostile și opuse lui Dumnezeu care ne îndepărtează de la cursul firesc al vieții, acela de a

5 J. Stott, *Noua Societate a lui Dumnezeu. Mesajul Epistolei către Efeseni* (trad.rom.), Cartea Creștină, Oradea, 1994, 54

6 L. X. Dufour, *o.c.*, 517

7 V. Pietreanu, „Virtute și păcat în concepția Sfântului Apostol Pavel” în *ST* nr.9-10/1957, 673

8 Cf. 1 Cor. 5:10; 6:9; Cor. 12:20; Gal. 5:19-21; Rom. 1:29-31; Col. 3:5-8; Efes 3:5; 1 Tim. 1:9; Tit. 3:3; 2 Tim. 3:2-5

9 Cf. 1 Cor. 6:9; Gal. 5:21.

ne înălța spre Creator. Dar noțiunea de păcat are și un sens existențial, referindu-se la „ratarea unei ținte”, a unui obiectiv, „falimentarea unui standard de viață”. Pentru că Dumnezeu este izvorul vieții, Viața însăși, a păcatului înseamnă a te izola de această sursă, a rămâne în izolare, în moarte, cum spune sfântul Pavel (cf. Efes. 2:1-3).

În scrierile pauline întâlnim ceea ce L. X. Dufour a numit: „Schița unei veritabile teologii a păcatului”,¹⁰ care este prezentat ca o putere personificată, confundată adesea cu îngerul răului, Lucifer: „stăpânul veacului acestuia” (2 Cor. 4:4) care înstrăinează pe om de el însuși, de aproapele și de Dumnezeu și care acționează în interiorul ființei umane. Sfântul Pavel și-a dat seama de gravitatea păcatului și de aceea, de nenumărate ori în scrierile sale atrage atenția că: „păcatul este o însușire implicit agresivă, o cruzime, o vătămare, o separare de Dumnezeu și de ceilalți oameni, o îndepărtare parțială sau un act de răzvrătire... un act voit, sfidător și neloyal, cineva este sfidat, sau jignit, sau vătămat.”¹¹

În celebra sa antiteză dintre Adam cel Nou, Hristos și Adam cel Vechi, sfântul Pavel concepe o omenire aflată în solidaritate, fie destinată a deveni o *massa damnata*, fie destinată a deveni un corp în care să domine harul (Biserica-Corpul mistic al lui Iisus Hristos-cf. Rom. 5:14). Îndreptat prin credință și harul de la Botez, creștinul s-a separat de păcat (cf. Rom. 6:10), a murit în mod mistic cu Hristos la Botez și tot atunci a înviat cu El la o viață cu totul nouă, în har, pentru a umbla în Duh și a face faptele Duhului, pentru a semăna în Duh. Chiar și aflat în păcat sau atunci când a renunțat la Hristos și la credință, Dumnezeu nu renunță niciodată la om, ci cu înțelepciunea sa îi oferă omului mereu ocazii de a-l descoperi și a-i urma voia, este alături mereu de el pentru a-l înconjura cu iubire. Dumnezeu ne iubește nu doar sau numai dacă îl iubim,¹² El ne iubește independent de voința, acțiunile, credința și intențiile noastre, ne iubește și ne este alături pentru că ne-a creat din iubire și este mereu un Tată iubitor.

Sfântul Pavel vorbește de universalitatea păcatului, pentru că întreaga omenire își are originea în Adam prin care a intrat păcatul în lume, datorită solidarității de origine a omenirii, păcatul o afectează în

10 L. X. Dufour, *o.c.*, 519

11 K. Menninger, *Whatever Became of Sin?*, Hawthorn Books, 1973, 19

12 Ioan-Gheorghe Rotaru, „Precum Eu v-am iubit pe voi, să vă iubiți unul pe altul !”, în *Argeșul ortodox*, Săptămânal teologic, bisericesc și de atitudine al Arhiepiscopiei Argeșului și Muscelului, Curtea de Argeș, anul IX, nr. 467, 5-11 aug. 2010, p. 7.

totalitate, de aceea apostolul vorbește despre păcatul care stăpânește pământul – εβασίλευσεν ἡ ἀμαρτία (cf. Rom. 5:21). Unii teologi (în special răsăriteni) afirmă, bazându-se și pe aceste nuanțări că ceea ce noi moștenim de la Adam nu este păcatul lui (acesta este ceva personal, iar Dumnezeu drept fiind nu ne poate imputa nouă ceva ce nu am făcut), ci o stare de păcătoșenie, o aplecare spre rău, o slăbire a voinței, o mortalitate, o greutate în face binele.¹³

Omul dominat de păcat este omul cel vechi, care îl are ca model pe Adam cel Vechi și care este înclinat să se comporte conform lumii acesteia,¹⁴ umblând după voia trupului în care lucrează cel rău (cf. Efes. 2:12), devenind „fiu al neascultării” (cf. 1 Tes. 5:5). El este dominat de patimi și poftă, nu se supune vocii lui Dumnezeu, se învechește pe zi ce trece, adică pe măsură ce se întunecă chipul lui Dumnezeu din el se depersonalizează, devenind o simplă unealtă în serviciul celui rău.

Bibliografie selectivă

- *Biblia sau Sfânta Scriptură*, versiune diortosită după Septuaginta, redactată, adnotată și tipărită de Bartolomeu Valeriu Anania, Arhiepiscop al Vadului, Feleacului și Clujului. Mitropolit al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2009.
- Douglas, J. D., *Dicționar Biblic* (trad.rom.), Cartea Creștină Oradea, 1995.
- Dufour, L. X., *Vocabular de Teologie Biblică* (trad.rom.), EARCB, București, 2001.
- Ingelaere, J. C., P. Maraval, P. Prigent, *Dictionnaire Grec-Français du Nouveau Testament*, Alliance Biblique Universelle, Coreea, 1998.
- Ioan Paul al II-lea, *Planul lui Dumnezeu. Decalog pentru mileniul III* (trad.rom.), Enciclopedică, București, 1999.
- Menninger, K., *Whatever Became of Sin?*, Hawthorn Books, 1973.
- Meyendorff, J., *Teologia Bizantină* (trad.rom.), EIBMBOR, București, 1996.
- Peschke, K. H., *Etica Creștină* (trad. rom.), Dacia Nova, Lugoj, 2003.
- Pietreanu, V. „Virtute și păcat în concepția Sfântului Apostol Pavel” în *ST nr.9-10/1957*.

13 Cf. J. Meyendorff, *Teologia Bizantină* (trad.rom.), EIBMBOR, București, 1996, 193-95

14 Cf. 2 Cor. 4:3; Efes 2:2; Evr. 2:14

- ✦ Rotaru, Ioan-Gheorghe, “Precum Eu v-am iubit pe voi, să vă iubiți unul pe altul !”, în *Argeșul ortodox*, Săptămânal teologic, bisericesc și de atitudine al Arhiepiscopiei Argeșului și Muscelului, Curtea de Argeș, anul IX, nr. 467, 5-11 aug. 2010.
- ✦ Rotaru, Ioan-Gheorghe, “Natura și scopul Legii Morale a celor sfinte Zece Porunci”, *Păstorul ortodox*, Editura Arhiepiscopiei Argeșului și Muscelului, Curtea de Argeș, 2015, pp. 318-322.
- ✦ Stott, J., *Crucea lui Cristos* (trad.rom.), SMR, Wheaton, Illinois, U.S.A., 1992.
- ✦ Stott, J., *Noua Societate a lui Dumnezeu. Mesajul Epistolei către Efeseni* (trad. rom.), Cartea Creștină, Oradea, 1994.